

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ I PETYCJI

BAP.DPK.133.102.2024

Warszawa, 29 kwietnia 2024 r.

Informacja o petycji P11-34/24

Treść wyroku w postępowaniu karnym

I. Wnoszący petycję:

Roman Jacek Arseniuk.

Petycja indywidualna z dnia 28 lutego 2024 r.

II. Przedmiot petycji:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 413 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

III. Uzasadnienie wnoszącego petycję:

Autor petycji wniósł o zmianę art. 413 § 1 Kodeksu postępowania karnego i zaproponował jego nowe brzmienie. Przepis ten wymienia elementy składowe wyroku i wskazuje na jego treść.

Petytor uważa, że wprowadzenie do wyliczenia dla postanowień tej jednostki redakcyjnej powinno mieć następujące brzmienie: „*Sentencja każdego wyroku powinna zawierać*”. Obecne brzmienie tego przepisu ma następującą treść: „*Każdy wyrok powinien zawierać*”.

W uzasadnieniu tej zmiany wnoszący petycję podniósł, że powinno zacząć się odróżniać sentencję od wyroku. W jego opinii, dopiero sentencja wraz z jej uzasadnieniem tworzą wyrok.

Wnoszący petycję założył, że Komisja Petycji podejmie pracę nad jego postulatem i zaproponował równocześnie zmianę art. 412 i art. 423 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

IV. Stan prawny:

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 ze zm.) w rozdziale 46 reguluje ostatnią fazę postępowania przed sądem, którą stanowi wyrokowanie. Wyróżniamy w nim pięć etapów:

- 1) naradę nad wyrokiem (art. 108 i n. oraz art. 408);
- 2) głosowanie na wyrokiem (art. 111 i n.);
- 3) ogłoszenie wyroku (art. 418 § 1);
- 4) przytoczenie ustnych motywów wyroku (art. 418 § 3);

5) pouczenie o środku odwoławczym (art. 100 § 8).¹

Zgodnie z art. 409 sąd aż do ogłoszenia wyroku może wznowić przewód sądowy, zwłaszcza w wypadku zmiany kwalifikacji prawnej czynu, albo też udzielić dodatkowego głosu uczestnikom postępowania (oskarżycielowi publicznemu, oskarżycielowi posiłkowemu, oskarżycielowi prywatnemu, przedstawicielowi społecznemu, obrońcy oskarżonego i oskarżonemu).

Podstawą faktyczną wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Po przeprowadzeniu narady sędziowskiej i ogłoszeniu orzeczenia, sędzia sprawozdawca niezwłocznie sporządza wyrok na piśmie (art. 412).

Każdy wyrok powinien zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, który go wydał, oraz sędziów, ławników, oskarżycieli i protokolanta;
- 2) datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku;
- 3) imię, nazwisko oraz inne dane określające tożsamość oskarżonego;
- 4) przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu;
- 5) rozstrzygnięcie sądu;
- 6) wskazanie zastosowanych przepisów ustawy karnej (art. 413 § 1).

Ponadto każdy wyrok skazujący powinien zawierać:

- 1) dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikację prawną;
- 2) rozstrzygnięcia co do kary i środków karnych, środków kompensacyjnych i przepadku, a w razie potrzeby - co do zaliczenia na ich poczet okresów wskazanych w art. 63 Kodeksu karnego.

Jeżeli zgłoszono zdanie odrębne, wyrok powinien również zawierać wzmiankę, o której mowa w art. 114 § 1.

Uzasadnienie wyroku powinno być sporządzone w ciągu 14 dni od daty wpływu do sądu wniosku o sporządzenie uzasadnienia, a w wypadku sporządzenia uzasadnienia z urzędu - od daty ogłoszenia wyroku; w sprawie zawilej lub z innej ważnej przyczyny, w razie niemożności sporządzenia uzasadnienia w terminie, prezes sądu może przedłużyć ten termin na czas oznaczony (art. 423 § 1).

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.) w art. 316 § 1 stanowi, że po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy.

Rozprawa powinna być otwarta na nowo, jeżeli istotne okoliczności ujawniły się dopiero po jej zamknięciu.

Zgodnie z art. 325 sentencja wyroku powinna zawierać wymienienie sądu, sędziów, protokolanta oraz prokuratora, jeżeli brał udział w sprawie, datę i miejsce rozpoznania sprawy

¹ K. Eichstaedt [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424, wyd. VII*, red. D. Świecki, Warszawa 2024, art. 408.

i wydania wyroku, wymienienie stron i oznaczenie przedmiotu sprawy oraz rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron.

Przepis art. 325 k.p.c. określa elementy składowe sentencji wyroku będącej jedną z jego części; drugą jest uzasadnienie. W sentencji wyróżniamy elementy stałe, określane mianem rubrum (wymienione w tym przepisie) oraz zmienne, czyli tenor, w którym następuje rozstrzygnięcie o żądaniach stron.²

VI. Informacje dodatkowe:

Jako elementy konstrukcyjne wyroku wyróżnia się komparację oraz sentencję wyroku. W ramach komparacji mieści się:

- 1) oznaczenie sądu, który go wydał, oraz sędziów, ławników, oskarżycieli i protokolanta;
- 2) data oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku;
- 3) imię, nazwisko oraz inne dane określające tożsamość oskarżonego (np. data urodzenia, imiona rodziców, co pozwala niewątpliwie odróżnić oskarżonych o tym samym imieniu oraz nazwisku);
- 4) przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu.³

Sentencja wyroku powinna zawierać po pierwsze zastosowane przepisy ustawy karnej – czyli te, które oskarżony wyczerpał swym zachowaniem (podstawa skazania) oraz odróżniane od nich przepisy, na mocy których orzekane są za czyn przypisany sankcje karne, np. kara lub środki karne (podstawa wymiaru kary) – wyrok SN z 14.11.2016 r., III KK 272/16, LEX nr 2152397, lub odstępianie od wymierzenia kary. W grę wejść także przepisy dotyczące wszelkich innych rozstrzygnięć, choćby nie merytorycznych, np. o kosztach procesu.

Po drugie rozstrzygnięcie sądu – za jaki czyn skazuje lub od jakiego uniewinnia, umarza lub warunkowo umarza postępowanie, czy czyn popełniono we współsprawstwie (wyrok SA w Łodzi z 25.09.2012 r., II AKa 69/12, LEX nr 1237100) – gdy współsprawcą przestępstwa jest osoba niebędąca oskarżoną, a następnie skazaną w danej sprawie, to w części dyspozytywnej należy posługiwać się określeniem zastępującym jego nazwisko (aby nie doszło do naruszenia dóbr osobistych) przez użycie sformułowania „wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, co do których materiały zostały wyłączone do odrębnego postępowania (lub odpowiadającymi w odrębnym postępowaniu)” (wyrok SN z 1.10.2014 r., II KK 69/14, LEX nr 1523365).

W wyroku uniewinniającym sąd nie może skorygować nieprawidłowej propozycji kwalifikacji zarzucanego czynu przedstawionej przez prokuratora, gdyż nie przypisuje mu popełnienia żadnego czynu zabronionego. Podobnie jest w odniesieniu do wyroku umarzającego postępowanie, chyba że przyczyną umorzenia jest art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. albo niepoczytalność.

² O. M. Piaskowska [w:] M. Anaszkiwicz, M. Eysymontt, D. Horodyski, E. Jaceczko, M. Kuchnio, A. Majchrowska, K. Panfil, J. Parafianowicz, A. Partyk, T. Partyk, A. Rutkowska, D. Rutkowski, K. Sacharuk, A. Turczyn, O. M. Piaskowska, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 1–505(39). Tom I*, Warszawa 2024, art. 325.

³ K. Eichstaedt [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2024, art. 413.

Nie jest dopuszczalne uniewinnienie od kwalifikacji prawnej, niektórych fragmentów (poszczególnych czynów) przestępstwa, w tym ciągłego, chyba że sąd nie przyjmuje tej konstrukcji. Poza merytorycznymi, ujmuje się rozstrzygnięcia formalne, w tym określenie kosztów procesu w wyroku z wyszczególnieniem wysokości opłaty i wydatków, z ewentualnym zaznaczeniem zakresu zwolnienia od ich ponoszenia.⁴

Do Ministerstwa Sprawiedliwości 28 stycznia 2024 r. wpłynęła petycja o tożsamej treści i wnioskach jak petycja prezentowana. Resort w dniu 7 marca 2024 r. udzielił autorowi petycji odpowiedzi, w której wskazał, że postulowana w petycji zmiana nie jest konieczna.

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości przepis art. 413 § 1 k.p.k. w sposób wyczerpujący wskazuje na elementy składowe każdego wyroku (każdy wyrok powinien zawierać oznaczenie sądu, który go wydał, oraz sędziów, ławników, oskarżycieli i protokolanta; datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku; imię, nazwisko oraz dane określające tożsamość oskarżonego; przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu; rozstrzygnięcie sądu, wskazanie zastosowanych przepisów ustawy karnej. Uwzględniając m.in. powyższe wyjaśnienia, Ministerstwo Sprawiedliwości poinformowało, że przedstawiony postulat zmiany art. 413 k.p.k. nie jest uzasadniony i nie są w tym zakresie planowane prace legislacyjne.

Ponadto resort przekazał, że wszystkie inicjatywy ustawodawcze obywateli oraz ich oceny pozostają przedmiotem szczegółowych analiz i te spośród nich, których charakter na to pozwala są wykorzystywane w bieżących, bądź planowanych pracach koncepcyjnych prowadzonych nad projektami aktów prawnych z zakresu właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości.

OPRACOWAŁ
Maciej Kowalski

Danuta Antoszkiewicz
wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/

⁴ M. Klejnowska [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Zagrodnik, LEX/el. 2023, art. 413.